

Høringsinnspill til Kulturdirektoratets strategi for arbeid med immateriell kulturarv (2026–2031)

Slekt og Data takker for muligheten til å gi innspill til strategien for arbeid med immateriell kulturarv. Vi vil særlig løfte frem fem punkter.

1. Den relasjonelle dimensjonen i kulturarven

Strategien beskriver immateriell kulturarv som praksiser, ferdigheter, muntlige uttrykk og kunnskap i fellesskap. Vi mener den også bør tydelig si at immateriell kulturarv omfatter kunnskap og fortellinger som føres videre mellom generasjoner. Dette gjelder livshistorier, familie- og slektstradisjoner, navneskikker, migrasjonsfortellinger og annen kunnskap som binder mennesker og lokalsamfunn sammen over tid. Slik kunnskap er en viktig del av samfunnets kollektive hukommelse. Den gir sammenheng og mening til både materielle kulturminner og tradisjoner.

Denne formen for kulturarv handler ikke først og fremst om ferdigheter, men om relasjoner, identitet og historisk kontinuitet. Den holdes levende gjennom deltakelse og deling mellom mennesker.

2. Frivilligheten bør tydeliggjøres som bærebjelke i infrastrukturen

Strategien omtaler frivillige organisasjoner som viktige aktører. Samtidig fremstår frivilligheten mer som samarbeidspartner enn som en bærende struktur.

I praksis skjer dokumentasjon, kunnskapsoverføring og videreføring av immateriell kulturarv i stor grad gjennom frivillig deltakelse. Frivillige miljøer bidrar med opplæring, dokumentasjon, digital utvikling og langsiktig forvaltning av kunnskap.

For å speile realiteten i feltet anbefaler vi at frivilligheten tydelig beskrives som en bærebjelke i arbeidet med immateriell kulturarv, og at dette også kommer til uttrykk i handlingsplan og virkemidler.

3. Digital deltakelse bør løftes som strategisk virkemiddel

Strategien peker på behov for styrket digital infrastruktur og revitalisering av nasjonale plattformer. Dette er positivt. Samtidig omtales digitalisering primært som et verktøy for synliggjøring og kommunikasjon. Vi mener digital deltakelse bør forstås som noe mer: en metode for aktiv dokumentasjon, samskaping og demokratisk forankring av immateriell kulturarv. Digital medvirkning gjør det mulig for befolkningen å bidra aktivt i dokumentasjon og videreføring av kulturarv. Dette styrker både lokal forankring og langsiktig bærekraft.

Vi tillater oss derfor å foreslå noen konkrete steder i strategien hvor denne dimensjonen kan tydeliggjøres:

Under kapittel 1. Bevisstgjøring og synliggjøring

Etter omtalen av digitale plattformer kan følgende presisering vurderes:

Digital infrastruktur skal videreutvikles med sikte på å legge til rette for bred medvirkning og samskaping. Digitale plattformer kan fungere som arenaer for dokumentasjon, kunnskapsdeling og deltakelsesbasert kulturarvspraksis, og dermed bidra til demokratisering av immateriell kulturarv.

Under kapittel 2. Kapasitetsbygging

Følgende tillegg kan vurderes:

Kapasitetsbygging omfatter også utvikling av digitale metoder for deltakelsesbasert dokumentasjon og samskaping. Gjennom å styrke befolkningens mulighet til å bidra aktivt i dokumentasjon og videreføring av immateriell kulturarv, kan digital deltakelse fungere som et verktøy for demokratisk forankring og langsiktig bærekraft.

4. Finansieringssystemene bør tydeliggjøres

For frivillige kulturvernorganisasjoner er forutsigbarhet og tilgjengelighet avgjørende for å kunne drive kontinuerlig dokumentasjon, opplæring og videreføring av kunnskap.

Vi anbefaler at strategien:

- tydeliggjør behovet for forutsigbare og tilgjengelige finansieringsveier for frivillige kulturvernorganisasjoner
- sikrer at frivillige miljøer ikke faller mellom institusjonelle støtteordninger

5. Strategien bør løftes til nasjonalt nivå

Strategien er definert som et internt styringsdokument for Kulturdirektoratet. Arbeidet med immateriell kulturarv berører imidlertid kommuner, fylkeskommuner, museer, frivillige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og flere departementer. For å sikre helhetlig oppfølging av 2003-konvensjonen mener vi at strategien bør løftes til å være en nasjonal

strategi for immateriell kulturarv, forankret på departementsnivå og med tydelig tverrsektoriell oppfølging.

Immateriell kulturarv kan ikke ivaretas gjennom interne prioriteringer alene. Det krever samordnet nasjonal innsats.

Avslutning

Ved å tydeliggjøre den relasjonelle dimensjonen, løfte frivilligheten som bærebjelke, forankre digital deltakelse strategisk og sikre klare finansieringsveier, vil strategien stå sterkere som rammeverk for videre arbeid. Slekt og Data bidrar gjerne i videre dialog om hvordan disse presiseringene kan gjøres. Vi har blant annet 20 års erfaring med digital deltakelse og folkeforskning gjennom [Gravminner](#).

Vennlig hilsen

Lina Bjelland Myrvoll

Generalsekretær,

Slekt og Data